

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال الله تبارك و تعالی:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّهَا﴾

سوره مبارکه شمس، آیه ۹

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

حکمت توصیه به مستحبات و نوافل

شناسنامه مطلب	
t-391	کد مطلب
تزکیه‌ای / تقوای عمومی / ورود به آستان بندگی / مستحبات / جایگاه و اهمیت	رده
مستحبات، نوافل، حدیث قرب نوافل، حکمت، شعر گلشن راز، آیت الله سعادت پرور (ره)	برچسب
	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

کسی کو از نوافل گشت محبوب به لایِ نفی کرد او خانه، جاروب

آیت الله سعادت پرور (ره) در باره این بیت از گلشن راز می فرمایند: نجم‌الدین^۱ با این بیت اشاره به حدیث «قرب نوافل» می کند که خداوند می فرماید:

«وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدٌ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَإِنَّهُ لَيَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّافِلَةِ، حَتَّىٰ أَحِبَّهُ، فَإِذَا أَحَبَبْتُهُ، كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَلِسَانَهُ الَّذِي يَنْطِقُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبِطِشُ بِهَا، إِنْ دَعَانِي، أَحَبَبْتُهُ، وَإِنْ سَأَلَنِي أَعْطَيْتُهُ...»^۲

و هیچ بنده‌ای به چیزی دوست داشتنی‌تر و محبوب‌تر از آن چه بر او واجب نموده‌ام به من نزدیکی نجست، و به درستی که بنده با نافله و عمل مستحبی به سوی من نزدیکی می جوید تا این که او را دوست می دارم؛ و هنگامی که او را دوست داشتم گوش او می شوم که با آن می شنود، و چشم او می شوم که با آن می بیند، و زبان او می گردم که با آن سخن می گوید، و دست او می شوم که با آن می گیرد. اگر به درگاه من دعا کند، دعای او را اجابت می کنم. و اگر چیزی از من بخواهد، به او عطا می کنم...

در واقع، واجبات، انسان را به حقیقت و مقام توحید حقیقی می‌رسانند، و نوافل به منزله‌ی اسما و صفات اند که به اصطلاح واجبات را بَرَك می‌کنند تا در اثر عمل به آن‌ها هستی حقیقی ظهور پیدا کند. مثل این می‌ماند که با نوافل راه واجبات را نظیف و با واجبات به مقصود نایل آییم.

در روایات هم آمده است: نوافل، نواقص واجبات را جبران می‌کنند. در روایتی آمده است:

«لَا يُقْبَلُ مِنْ صَلَاةِ الْعَبْدِ إِلَّا مَا أَقْبَلَ عَلَيْهِ. فَقَالَ لَهُ: يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ، هَلَكْنَا إِذَا. قَالَ: كَلَّا، إِنَّ اللَّهَ يُتِمُّ ذَلِكَ بِالنَّوَافِلِ.»^۳

۱- سروده‌ی شیخ نجم‌الدین محمود شبستری (رحمه‌الله).

۲- اصول کافی، ج ۲، ص ۳۵۲؛ بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۱۵۵.

۳- مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۵۶؛ ج ۴، ص ۱۰۳-۱۰۴؛ بحارالانوار، ج ۸۱، ص ۲۶۵. نیز ر. ک: وسائل الشیعة، ج ۴، ص ۹۹؛ مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۵۷؛ بحارالانوار، ج ۴۶، ص ۶۱؛ ج ۸۱، ص ۲۵۰؛ خصال، ج ۲، ص ۵۱۷.

از نماز بنده تنها آن مقدار که حضور قلب داشته باشد قبول می‌شود. راوی می‌گوید:

عرض کردم: ای پسر رسول خدا، در این صورت هلاک شدیم. فرمود: هرگز، خداوند واجبات را با نوافل تکمیل می‌کند.

و در حدیث دیگر آمده است:

«إِنَّمَا أَمْرُنَا بِالسُّنَّةِ لِيَكْمَلَ بِهَا مَا ذَهَبَ مِنَ الْمَكْتُوبَةِ.»^۱

علت این که به سنت [نوافل] امر شده‌ایم، آن است که نواقص نمازهای واجب با آن تکمیل گردد.

در این جا به محضر حضرت استاد - رحمه الله - عرض شد: آیا منظور از نافله در حدیث، مطلق نوافل و

مستحبات است - زیرا نافله در لغت به معنای زیادی است - و یا نوافل مخصوص، مراد است؟

فرمودند: ظاهراً نوافل نمازی منظور است؛ ولی بیان فوق را می‌توان در مورد هر واجبی که مستحباتی دارد، گفت.

کتاب راز دل، ص ۱۹۸

نرم افزار مجموعه آثار ایت الله سعادت پرور (ره) مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور

۱ - کافی، ج ۳، ص ۳۶۲؛ وسائل الشیعة، ج ۴، ص ۷۱.